

Eindrapport

Vraag-aanbod analyse sportpark Loosdrecht

Gemeente Hilversum

25 februari 2024

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en onderzoeksopdracht	1
2.	Situatie sportpark Loosdrecht	2
2.1	Voetbalvereniging Victoria	2
2.2	Voetbalvereniging BZC	4
2.3	Hilversumsche Cricket Club	4
2.4	Integrale analyse sportpark Loosdrecht	5
2.5	Kwaliteit velden sportpark Loosdrecht	6
3.	Totale voetbalsport Hilversum	7
4.	Bevolkingsprognose Hilversum	8
5.	Integrale beschouwing	9
6.	Samenvattende conclusies	12
Bijlage 1	Situatietekening sportpark Loosdrecht	14
Bijlage 2	Kostenraming Middelkoop	15

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en onderzoeksoopdracht

Het Mulier Instituut heeft in 2022 een onderzoeksrapport gepresenteerd, waarin het aanbod van de buitensportaccommodaties in Hilversum is afgezet tegen de huidige en toekomstige 'normatieve' behoefte in 2030 en 2040. Het rapport geeft een globaal beeld van de ruimte die verenigingen nodig hebben voor wedstrijden en trainingen. In de praktijk blijkt dat de 'normatieve' behoefte niet altijd de werkelijke behoefte weergeeft. Bijvoorbeeld omdat velden gedeeld worden met andere gebruikers. Drie voetbalverenigingen geven aan dat de velden te intensief bespeeld worden waardoor de **kwaliteit van natuurgrasvelden ondermaats is**. Het tekort aan velden is het meest nijpend bij HC & FC Victoria, met de voetbalverenigingen BZC '13 en VV OSO en de Hilversumsche Cricket Club (als medegebruiker van 1 mei tot 1 september) bespeler van de voetbalvelden van sportpark Loosdrecht. Victoria is al enige tijd op zoek naar de mogelijkheid om de veldcapaciteit te verruimen en heeft hiervoor ook voorstellen aangedragen.

Momenteel wordt binnen de gemeente gewerkt aan een nieuwe **sportnota**, waarin kaders worden vastgelegd voor de wijze waarop de gemeente haar sportaccommodaties wil inzetten voor sport en bewegen. De verwachting is dat de nota in het tweede kwartaal van 2024 wordt vastgesteld.

Parallel aan het opstellen van de nieuwe sportnota wenst de gemeente een verdiepend onderzoek en uitvoeringsplan met betrekking tot de buitensportaccommodaties. Daarvoor moeten de volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Welke concreet ervaren knelpunten spelen er bij de buitensportverenigingen die op korte, middellange en lange termijn aandacht vragen?
2. Welke concrete oplossingen zijn er om deze knelpunten op te lossen?
3. Wat zijn de financiële gevolgen van deze oplossingen?

Vanwege de urgentie richt het onderzoek zich eerst op de situatie op sportpark Loosdrecht en de problematiek waarmee HC & FC Victoria kampt. In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de eerste twee onderzoeksvragen voor wat betreft sportpark Loosdrecht. Voor de ruimtelijke en financiële gevolgen is een beroep gedaan op de expertise van Middelkoop Advies.

In het kader van het onderzoek hebben op 19 december 2023 gesprekken op locatie plaatsgevonden met vertegenwoordigers van BZC, **de Cricket Club/OSO** en Victoria.

2. Situatie sportpark Loosdrecht

HC & FC Victoria bespeelt samen met BZC'13 en VV OSO en de Hilversumsche Cricket club de voetbalvelden van sportpark Loosdrecht. Daarnaast zijn op dit park ook nog HMHC (hockey), ASCH Hurricanes (honk- & softbal), tennisvereniging De Rading, Petanque Club De Gooiers en de Gooische Golfclub gehuisvest. HC & FC Victoria ervaart een tekort aan veldcapaciteit. In dit hoofdstuk wordt de actuele behoefte van de verenigingen op sportpark Loosdrecht in beeld gebracht en wordt inzicht gegeven in de afstemming van vraag en aanbod.

Voor het bepalen van de actuele behoefte van de voetbalvelden wordt gebruik gemaakt van de planningsrichtlijn van de KNVB.

Planningsrichtlijn voetbal

De richtlijn van de KNVB gaat bij de benodigde wedstrijdcapaciteit uit van de drukste speeldag. Verder gaat de KNVB uit van een speelcapaciteit van 7,5 uur per veld op zaterdag (van 9:00 tot 16:30 uur) en 6,5 uur op zondag (van 10:00 tot 16:30 uur). De richtlijn van de KNVB rondt de benodigde capaciteit altijd af naar boven. In de berekening wordt ervan uitgegaan dat teams de helft van hun wedstrijden thuis spelen.

Voor het benodigd aantal trainingsvelden gaat de richtlijn van de KNVB uit van 40 trainingsweken per jaar. Verder rekent de KNVB voor een zaterdagvereniging met 18 trainingsuren per week¹ en voor een zondagvereniging met 22 trainingsuren per week², ervan uitgaande dat een zondagsvereniging ook op vrijdagavond traint.

Per soort veld gaat de richtlijn uit van de volgende trainingscapaciteit:

- Kunstgrasveld: 880 uur per jaar
- Natuurgras trainingsveld: 700 uur per jaar

Ten opzichte van veel andere buitensporten is een speelcapaciteit van een voetbalveld van 7,5 uur een vrij conservatief uitgangspunt. Op velden met verlichting kan prima langer worden doorgespeeld. Dat geldt zeker voor kunstgrasvelden, die minder te lijden hebben onder een intensiever gebruik dan natuurgrasvelden. In deze analyse is daarom tevens gekeken naar de effecten op het moment dat de speelcapaciteit wordt uitgebreid.

2.1 Voetbalvereniging Victoria

Voetbalvereniging Victoria maakt gebruik van sportpark Loosdrecht waar zij beschikt over de volgende velden:

- 3 kunstgrasvelden met verlichting
- 1 natuurgras wedstrijdveld met verlichting (dit veld wordt ook ingezet voor trainingen, in de analyse wordt deze enkel meegeteld als wedstrijdveld)
- 1 natuurgras wedstrijdveld zonder verlichting
- 1 kunstgras pupillenveld met verlichting (in de analyse meegeteld als 0,33 veld)
- 1 natuurgras oefenhoek trainingen met verlichting (in de analyse meegeteld als een half trainingsveld)

Voetbalvereniging OSO maakt met 2 seniorenteamen gebruik van een veld van Victoria. Deze teams zijn derhalve meegeteld bij de behoeftebepaling van Victoria. Van 1 mei tot 1 september wordt 1 natuurgras wedstrijdveld van Victoria omgebouwd tot cricketveld.

¹ Bij een zaterdagvereniging wordt uitgegaan van 4 uur training op maandag, dinsdag en donderdag en 6 uur op woensdag.

² Bij een zondagvereniging wordt uitgegaan van 4 uur op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag en 6 uur op woensdag.

Wedstrijdcapaciteit

In de volgende tabel is de vraag – aanbod analyse voor wedstrijden van Victoria samengevat.

KNVB - wedstrijden	
09:00 - 16:30	zaterdag
benodigde speelvelden	7,46
aanbod wedstrijd velden	5,33
tekort	-2,13
aangepaste speeltijd	
08:30 - 18:00	zaterdag
benodigde speeltijd in uren	55,97
capaciteit aan speeltijd	46,64
tekort in uren	-9,34
tekort vertaald in verlichte kunstgrasvelden	-0,98

Voetbalvereniging Victoria is een vereniging, die al haar wedstrijden op zaterdag speelt (met uitzondering van 2 vrouwenteams die doordeweeks hun wedstrijden spelen). Op basis van de richtlijn van de KNVB is de benodigde capaciteit voor Victoria op zaterdag 55,97 uur, wat gelijk staat aan 7,46 velden. Afgerond zijn dat 8 velden. Het aantal beschikbare wedstrijd velden is 5 + een pupillenveldje (0,33 veld). Op basis hiervan is sprake van een tekort van 2,13 velden (afgerond 3 velden).

Zoals eerder aangegeven wordt in deze analyse ook gekeken naar de capaciteit op het moment dat de wedstrijden op verlichte kunstgrasvelden langer ingepland worden. In dit geval wordt uitgegaan van een planning van 08:30 uur tot 18:00 uur, oftewel een speelcapaciteit van 9,5 uur per verlicht kunstgrasveld (2 uur langer dan waar de richtlijn van de KNVB van uit gaat). Het totale beschikbare aanbod in speeltijd is dan 46,64 uur. Dit betekent nog altijd een tekort van 9,34 uur op zaterdag. Vertaald naar verlichte kunstgrasvelden komt dit neer op een tekort van 0,98 veld (afgerond 1 veld). Er is dus sprake van een capaciteitstekort, ook als op zaterdag optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare velden.

Wat bij bovengenoemde analyse nog niet meegenomen is, is het feit dat 1 veld van 1 mei tot 1 september wordt omgebouwd tot cricketveld. In deze periode kan Victoria geen gebruik maken van dit voetbalveld. Het voetbalseizoen loopt door tot eind mei/begin juni, waardoor de druk op de andere velden in deze periode verder toeneemt. Bovendien wordt de zomerstop gebruikt voor onderhoud van de velden, wat door medegebruik door de Cricket Club voor dit veld niet of nauwelijks mogelijk is.

Trainingscapaciteit

In de volgende tabel is de vraag-aanbod analyse voor trainingen van Victoria samengevat.

trainingscapaciteit	uren
benodigde capaciteit	2.725
beschikbare capaciteit	2.748
overschot in uren per week	0,56

Victoria heeft op basis van de richtlijn van de KNVB een indicatieve trainingsbehoefte van 2.725 uur per jaar. De beschikbare capaciteit is 2.748 uur per jaar en zou normatief derhalve net voldoende moeten zijn om aan de behoefte te voldoen. De beschikbare capaciteit geeft echter geen ruimte voor groei van de vereniging of uitbreiding van het aantal trainingsuren.

Praktijk

Op wedstrijdgebied heeft Victoria te maken met een capaciteitsprobleem, voor haar trainingen heeft de vereniging volgens de richtlijn voldoende net capaciteit. Er is geen ruimte voor groei, hetgeen Victoria wel ambieert. Vooral ook op het gebied van meisjesvoetbal.

In de praktijk neemt Victoria op dit moment de volgende maatregelen om, ondanks het capaciteitstekort, toch haar wedstrijden te kunnen plannen:

- Strakker plannen van de wedstrijden (kortere bruto speeltijden dan waar de KNVB richtlijn vanuit gaat)
- Wedstrijden plannen tussen 08:30 uur en 18:30 uur (in plaats van tussen 09:00 uur en 16:30 uur volgens KNVB richtlijn)
- Gebruik maken van een veld van BZC

2.2 Voetbalvereniging BZC

Voetbalvereniging BZC is een andere bespeler van sportpark Loosdrecht waar zij beschikt over de volgende velden:

- 1 natuurgras wedstrijdveld met verlichting (dit veld wordt ook ingezet voor trainingen, in de analyse wordt deze enkel meegeteld als wedstrijdveld)
- 1 natuurgras wedstrijdveld zonder verlichting
- 1 natuurgras oefenhoek met verlichting (in de analyse meegeteld als 0,4 veld)
- 1 natuurgras oefenhoek zonder verlichting (in de analyse meegeteld als 0,25 veld)

Wedstrijdcapaciteit

In de volgende tabel is de vraag-aanbod analyse voor wedstrijden van BZC samengevat.

KNVB - wedstrijden 09:00 - 16:30	zaterdag
benodigde speelvelden	0,63
aanbod wedstrijdelden	2,00
overschot	1,37

Voetbalvereniging BZC speelt al haar wedstrijden op zaterdag. Op basis van de richtlijn van de KNVB is de benodigde capaciteit voor BZC 4,75 uur, wat gelijk staat aan 0,63 veld. Afgerond is dat 1 veld. Het aantal beschikbare wedstrijdelden is 2. Op basis hiervan is sprake van een overschot van 1,37 velden (afgerond 1 veld).

Omdat BZC niet over een verlicht kunstgrasveld beschikt, is het voor deze vereniging niet mogelijk om wedstrijden langer in te plannen. Gezien de ruime overcapaciteit is dit ook niet nodig.

Trainingscapaciteit

In de volgende tabel is de vraag-aanbod analyse voor trainingen van BZC samengevat.

trainingscapaciteit	uren
benodigde capaciteit	278
beschikbare capaciteit	455
overschot in uren per week	4,43

BZC heeft op basis van de richtlijn van de KNVB een indicatieve trainingsbehoefte van 278 uur per jaar, waarbij alleen is gerekend met de 2 oefenhoeken. De beschikbare capaciteit bedraagt 455 uur per jaar waarmee voldoende ruimte beschikbaar is voor trainingen.

Praktijk

In de praktijk wordt 1 veld gebruikt voor zowel trainingen als wedstrijden, hetgeen logisch is aangezien de junioren en senioren een heel veld nodig hebben om te trainen. Gezien de ruime overcapaciteit aan wedstrijdelden zal dit organisatorisch geen problemen opleveren. Buurvereniging Victoria maakt voor haar wedstrijden af en toe gebruik van een wedstrijdveld van BZC. Ook hier is voldoende capaciteit voor aanwezig. De kwaliteit van het veld heeft echter wel te leiden onder het gecombineerde gebruik voor trainingen en wedstrijden en het gebruik door Victoria.

2.3 Hilversumsche Cricket Club

De Hilversumsche Cricket Club maakt van 1 mei tot 1 september gebruik van een wedstrijdveld van Victoria. Dit veld wordt voor deze periode omgebouwd tot cricketveld en kan dan niet meer worden gebruikt voor voetbal. De Cricket Club bespeelt het veld met 4 seniorenteams en 4 jeugdteams die op zaterdag of zondag spelen. Verder spelen er nog 2 teams op woensdag en vrijdag. Op een zaterdag of zondag kunnen 2 matches gespeeld worden, jeugd in de ochtend en senioren 's middags/'s avonds. Dit betekent dat de Hilversumse Cricket Club momenteel op zaterdag en zondag de volledige capaciteit benut.

Om haar groeiambitie te kunnen verwezenlijken heeft de Hilversumsche Cricket Club een tweede veld nodig. Gedacht wordt aan een termijn van 4 jaar. In een ideale situatie wordt gebruik gemaakt van een natuurgrasveld met een vaste pitch, maar als tweede veld is een kunstgrasveld bespreekbaar.

2.4 Integrale analyse sportpark Loosdrecht

Sportpark Loosdrecht wordt, naast de 3 voetbalverenigingen en de Cricket Club, ook nog gespeeld door een hockey-, golf, honk- en softbal-, tennis- en jeu de boulesvereniging. Bij deze verenigingen is voor zover bekend geen sprake van een capaciteitsprobleem. Omdat hun specifieke banen/velden ook niet direct een structurele oplossing kunnen bieden voor het capaciteitsstekort van Victoria en (op termijn) de Cricket Club, worden deze verenigingen bij deze analyse buiten beschouwing gelaten. Incidenteel kan wel het American Football veld voor medegebruik door Victoria worden ingezet, maar dit biedt geen structurele uitbreiding van de capaciteit voor Victoria.

Voor een adequate afstemming van vraag en aanbod op sportpark Loosdrecht is het gewenst niet alleen per voetbalvereniging te kijken, maar ook een integrale benadering te hanteren. De vraag-aanbod analyse, zoals hiervoor uitgevoerd voor de afzonderlijke verenigingen, is tevens uitgevoerd voor de drie voetbalverenigingen samen. Op deze manier wordt inzicht verkregen in de totale behoefte aan voetbalvelden op sportpark Loosdrecht en in hoeverre de aanwezige capaciteit hieraan voldoet.

Wedstrijdcapaciteit

In de volgende tabel is de vraag-aanbod analyse voor wedstrijden van alle voetbalverenigingen op sportpark Loosdrecht samengevat.

KNVB - wedstrijden 09:00 - 16:30	zaterdag
benodigde speelvelden	8,10
aanbod wedstrijd velden	7,33
tekort	-0,77
aangepaste speeltijd 08:30 - 18:00	zaterdag
benodigde speeltijd in uren	60,73
capaciteit aan speeltijd	61,64
overschot in uren	0,91
overschot vertaald in verlichte kunstgrasvelden	0,10

Op basis van de richtlijn van de KNVB, is de benodigde capaciteit van de voetbalverenigingen op sportpark Loosdrecht op zaterdag 60,73 uur, wat gelijk staat aan 8,1 velden. Het aantal beschikbare velden is 7,33. Op basis hiervan is sprake van een tekort van 0,77 velden, afgerond 1 veld.

Op het moment dat wedstrijden op verlichte kunstgrasvelden langer ingepland worden, van 08:30 uur tot 18:00 uur, dan is het totale beschikbare aanbod in speeltijd 61,64 uur. Dit is net voldoende voor de benodigde speeltijd van de verenigingen samen die 60,73 uur bedraagt. Hierin is niet meegenomen dat 1 veld van 1 mei tot 1 september wordt omgebouwd naar cricketveld.

Trainingscapaciteit

In de volgende tabel is de vraag-aanbod analyse voor trainingen van alle voetbalverenigingen op sportpark Loosdrecht samengevat.

trainingscapaciteit	uren
benodigde capaciteit	3.003
beschikbare capaciteit	3.028
overschot in uren per week	0,61

De voetbalverenigingen hebben op basis van de richtlijn van de KNVB een indicatieve trainingsbehoefte van 3.003 uur per jaar. De beschikbare capaciteit is 3.028 uur per jaar en zou derhalve voldoende moeten zijn om aan de behoefte te voldoen. De beschikbare capaciteit geeft niet of nauwelijks ruimte voor groei of uitbreiding van het aantal trainingsuren.

Analyse

Als de voetbalverenigingen als één vereniging gebruik zouden maken van de aanwezige voetbalvelden op sportpark Loosdrecht, dan zou volstaan kunnen worden met de aanwezige capaciteit, mits de wedstrijden op alle velden worden ingepland van 08:30 uur tot 18:00 uur. In de praktijk is echter sprake van 3 verenigingen, hetgeen organisatorische beperkingen geeft bij het volledig efficiënt inroosteren van de velden. Feit is wel het capaciteitstekort bij Victoria gedeeltelijk opgelost kan worden door gebruik te maken van de velden van BZC, wat in de praktijk ook al gebeurt.

2.5 Kwaliteit velden sportpark Loosdrecht

De bespelingscapaciteit van velden houdt ook verband met de kwaliteit ervan. In de volgende tabel is de kwaliteit van de velden samengevat volgens een inspectie, uitgevoerd door Antea Group. De veldnummering correspondeert met het overzichtskaartje van sportpark Loosdrecht in bijlage 1.

Veld	Kwaliteit speeloppervlak	Technische capaciteit	Mate van urgentie	Renovatie type
1 (voetbal)	Matig	Juist voldoende	Urgent	Vervangen kunstgrasmat
2 (voetbal)	Goed	Ruime overcapaciteit	Niet urgent	Renovatie onderbouw en toplaag
3 (voetbal)	Matig	Enige overcapaciteit	Urgent	Vervangen kunstgrasmat
4a (voetbal)	Goed	Enige ondercapaciteit	Niet urgent	
4b (voetbal)	Onvoldoende	Juist voldoende	Zeer urgent	Lichte toplaagrenovatie
5 (voetbal)	Matig	Enige overcapaciteit	Niet urgent	Lichte toplaagrenovatie
6 (voetbal)	Redelijk	Enige overcapaciteit	Niet urgent	Lichte toplaagrenovatie
6a (beachvolleybal)	Goed	Ruime overcapaciteit	Niet urgent	Vlakheid verbeteren
7 (voetbal)	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie
7a (voetbal)	Matig	Juist voldoende	Urgent	Lichte toplaagrenovatie
8 (voetbal)	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent	Zware toplaagrenovatie
8a (voetbal)	Redelijk	Ruime overcapaciteit	Niet urgent	
9 (honkbal)	Goed	Juist voldoende	Niet urgent	
10 (softbal)	Matig	Juist voldoende	Urgent	Zware toplaagrenovatie met name verbetering onderwatering
11 (softbal)	Goed	Juist voldoende	Weinig urgent	
12 (American Football)	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent	

Mate van urgentie: niet urgent = 10-15 jaar; weinig urgent = 5-10 jaar; urgent = 2-5 jaar; zeer urgent = 0-2 jaar

Met betrekking tot de voetbalvelden blijkt uit het overzicht dat alleen de kwaliteit van veld 4b (natuurgas oefenhoek, gespeeld door Victoria) als onvoldoende wordt beoordeeld. De beoordeling matig is van toepassing op de velden 1 en 3 (kunstgrasvelden, gespeeld door Victoria), 5 (natuurgasveld, gespeeld door Victoria) en 7a (natuurgas oefenhoek, gespeeld door BZC en Victoria).

3. Totale voetbalsport Hilversum

Waar in het vorige hoofdstuk de situatie per voetbalvereniging in beeld is gebracht, schetsen we in dit hoofdstuk de afstemming van vraag naar en aanbod van voetbalvelden voor de gehele gemeente Hilversum.

Wedstrijdcapaciteit

In de volgende tabel is de vraag-aanbod analyse voor wedstrijden van alle voetbalverenigingen in gemeente Hilversum samengevat. Naast de verenigingen, die gebruik maken van sportpark Loosdrecht, zijn de volgende Hilversumse voetbalverenigingen betrokken bij deze analyse: Olympia, 't Gooi, Altius (alle bespelers van sportpark Berestein) en Wasmeer.

KNVB - wedstrijden	
09:00 - 16:30	zaterdag
benodigde speelvelden	18,36
aanbod wedstrijd velden	20,33
overschot	1,97
aangepaste speeltijd	
08:30 - 18:00	zaterdag
benodigde speeltijd in uren	137,69
capaciteit aan speeltijd	163,47
overschot in uren	25,78
overschot vertaald in verlichte kunstgrasvelden	2,86

Gemeente breed bekeken is er een overcapaciteit van bijna 2 wedstrijd velden. Naast Victoria kampt ook Altius met een tekort aan veldcapaciteit. Bij de overige voetbalverenigingen is sprake van een (beperkte) overcapaciteit.

Wanneer wordt uitgegaan van een langere speeltijden op verlichte kunstgrasvelden, met een planning van 08:30 uur tot 18:00 uur, dan neemt de overcapaciteit vertaald naar verlichte kunstgrasvelden zelfs toe naar 2,86 veld (afgerond 3 velden).

Trainingscapaciteit

In de volgende tabel is de vraag-aanbod analyse voor trainingen van alle voetbalverenigingen in de gemeente Hilversum samengevat.

trainingscapaciteit	uren
benodigde capaciteit	7.043
beschikbare capaciteit	7.833
overschot in uren per week	19,75

Ook op het gebied van trainingen is gemeente breed sprake van enige overcapaciteit.

Analyse

Waar op sportpark Loosdrecht met name bij Victoria sprake is van een capaciteitstekort, is gemeente breed sprake van enige overcapaciteit met betrekking tot voetbalvelden. Voor de gemeente kan dit een handvat bieden hoe om te gaan met inefficiëntie bij de afstemming van vraag naar en aanbod van voetbalvelden. In hoofdstuk 5 volgt een integrale beschouwing. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de bevolkingsprognose en de invloed die dit kan hebben op de behoefte aan voetbalvelden.

4. Bevolkingsprognose Hilversum

In oktober 2023 telde de gemeente Hilversum **94.299 inwoners**. Alle prognoses wijzen erop dat Hilversum richting 2040 groeit tot een stad van zo'n 97.000 inwoners en richting 2050 tot zo'n 100.000 inwoners. De meest recente prognoses tonen dit beeld:

	2022	2040	2050
Aantal inwoners Hilversum	91.750	96.870	99.180
Aantal huishoudens Hilversum	42.920	45.830	47.060

Bron: Primos 2022

Daarnaast verandert de samenstelling van de bevolking onder invloed van (dubbele) vergrijzing en buitenlandse migratie. Er komen in aantallen en naar verhouding meer ouderen en vooral mensen boven de 75. Deze ontwikkeling zal van invloed zijn op de deelname aan de voetbalsport (en aan andere sporten). De Hilversumse bevolking zal in 2040 meer mensen met verschillende sociaal-culturele achtergronden bevatten. Meer mensen uit andere Europese landen en daarbuiten zullen zich hier tijdelijk of permanent vestigen, voor werk of als vluchteling. Daarnaast komen er steeds meer kleine huishoudens. Beide ontwikkelingen hebben impact op de sociale verbinding tussen bewoners in de wijken, maar ook op het gebruik van met name maatschappelijke voorzieningen (inburgering, scholing, uitkeringen).

Terwijl de gemeente Hilversum langzaam groeit naar 100.000 inwoners, zet de gemeente vooral in op kwalitatieve groei door middel van de volgende 3 samenhangende opgaven:

- Duurzaam Hilversum: verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving
- Meedoen in Hilversum: zorgen dat er kansen zijn voor iedereen
- Actief Hilversum: een robuuste, duurzame economie die past bij demografische ontwikkelingen

Bron: Ontwerp Omgevingsvisie Hilversum 2040, februari 2023

De precieze impact van deze ontwikkelingen op de voetbalsport in Hilversum is niet makkelijk te duiden. In algemene zin geldt het volgende

- Met in totaal 1,2 miljoen voetballers in Nederland op een bevolking van 17,8 miljoen is nationaal gemiddeld sprake van 1 voetballer op 15 inwoners. Met een groei ten opzichte van 2023 van zo'n 2.500 inwoners tot 2040 en zo'n 5.000 inwoners tot 2050 kan het aantal voetballers in Hilversum op basis van landelijke gemiddelden toenemen met respectievelijk 165 en 330. Dit zijn geen aantallen waarvan direct grote impact verwacht mag worden, mits de aanwas van nieuwe leden zich verspreid over de verschillende voetbalverenigingen.
- De ledenontwikkelingen heeft, meer nog dan de bevolkingsontwikkeling, voor een belangrijk deel van doen met de aantrekkingskracht van sporten en verenigingen. Een positieve uitstraling van de sport, goed onderhouden sportparken en clubgebouwen en vitale verenigingen (met name op het gebied van werving en behoud van vrijwilligers en financieel) zorgen ervoor dat de Hilversumse jeugd en jongeren ook in de toekomst voetbalverenigingen weten te vinden. Daarbij is het belangrijk dat bonden en verenigingen zich richten op behoud van volwassen/senior leden,

5. Integrale beschouwing

Het is evident dat voetbalvereniging Victoria kampt met een capaciteitstekort. Mogelijke oplossingen kunnen vanuit verschillende perspectieven worden gevonden: organisatie, verdeling, uitbreiding en inrichting.

Organisatie

Van oudsher is in voetballend Nederland sprake van zaterdag- en zondagverenigingen. Bij zondagverenigingen speelt de jeugd in de regel op zaterdag en de senioren op zondag. Dit zorgt voor een optimale benutting van de capaciteit aan wedstrijdsvelden. De afgelopen jaren is een duidelijke trend waarneembaar dat de zondag steeds minder populair wordt als speeldag voor senioren.

In theorie zou het voor de zaterdagvereniging Victoria een uitkomst bieden als de senioren gedeeltelijk op zondag gaan spelen. Hier zal echter binnen de vereniging geen draagvlak voor zijn en het staat haaks op de landelijke trend. Gemeente breed is het wel zaak om het gesprek te voeren hoe voorkomen kan worden dat voetbalwedstrijden zich meer en meer gaan concentreren op de zaterdag. Dit is echter een discussie die niet alleen in Hilversum gevoerd moet en kan worden.

Verdeling

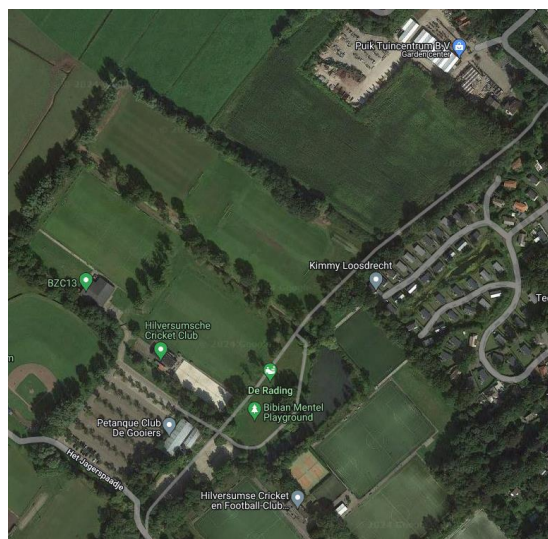
Voor de gemeente Hilversum is het primair van belang dat alle inwoners hun favoriete sport kunnen beoefenen. Bij welke (voetbal)vereniging dit gebeurt is voor de gemeente minder relevant. Dit kan vertaald worden in het beleidsuitgangspunt dat de gemeente pas in beeld komt als er gemeente breed onvoldoende capaciteit beschikbaar is voor de voetbalverenigingen. In hoofdstuk 3 is geconstateerd dat hier vooralsnog geen sprake van is met een overcapaciteit van afgerond 2 wedstrijdsvelden en een normatieve overcapaciteit van bijna 20 trainingssuren per week.

Met de aanwezigheid van 8 voetbalverenigingen (FC Hilversum maakt geen deel uit van dit onderzoek, omdat de gemeente geen eigenaar van de grond is) in Hilversum zal altijd enige inefficiëntie aanwezig zijn bij de afstemming van vraag en aanbod. In dat licht bezien is de huidige gemeente brede overcapaciteit beperkt en ligt het in de lijn der verwachting dat die voor een deel zal verdwijnen met het oog op de bevolkingsprognose (lees: groei van de gemeente Hilversum). Samenwerking tussen verenigingen met betrekking tot het gebruik van elkaars velden is een probaat middel om inefficiëntie in de verdeling te beperken. Het medegebruik door OSO en de Cricket Club van velden van Victoria, het gebruik van velden van BZC door Victoria en zijn hier goede voorbeelden van.

Uitbreiding

Bij een geconstateerd capaciteitstekort is de 'makkelijke' oplossing uitbreiding van capaciteit. Uitbreiding van capaciteit wedstrijdsvelden kan door een natuurgras trainingsveld om te bouwen tot een kunstgrasveld (ook te gebruiken als wedstrijdsveld). Uitbreiding van capaciteit trainingssvelden kan door een natuurgras wedstrijdsveld om te bouwen tot een kunstgrasveld (ook te gebruiken als trainingsveld). Met de beschikbaarheid van 3 kunstgrasvelden en 1 kunstgras pupillenveld is er op dit vlak weinig 'winst' te behalen op de beschikbare veldcapaciteit van Victoria. En ook het ombouwen van de 2 natuurgras wedstrijdsvelden van BZC zou alleen de trainingscapaciteit verruimen.

Een ander perspectief op uitbreiding houdt verband met de uitbreiding van sportpark Loosdrecht. Binnen de contouren van het sportpark is geen ruimte om meer velden toe te voegen. Aan de Noordzijde van het sportpark ligt tussen de wijk Kerkelanden en het sportpark een stuk landbouwgrond dat eigendom is van de gemeente Hilversum (zie foto hiernaast). Omdat voor dit gebied verschillende ontwikkelmogelijkheden onderzocht worden vraagt het (gedeeltelijk) betrekken van dit perceel bij het sportpark een integrale benadering, waarbij een intensief participatietraject met de omgeving noodzakelijk is. Daarnaast zijn de investeringskosten hoog. Voor de korte termijn zal hier geen extra capaciteit beschikbaar komen. Voor de lange termijn, 8-10 jaar zijn hier wel mogelijkheden.

Inrichting

Een vierde perspectief is het optimaliseren van de inrichting van sportpark Loosdrecht om zo capaciteit te verruimen. In de gesprekken met bestuurders van betrokken verenigingen op 19 december 2023 is de variant besproken om veld 8 te draaien en met overlap van veld 7a 2 nieuwe velden te realiseren. Nadere ruimtelijke verkenning heeft uitgewezen dat dit op complicaties stuit waar het de groenstructuur en de watergangen op het sportpark betreft.

Een meer realistische oplossing lijkt gevonden te kunnen worden door het draaien van veld 6, zoals afgebeeld in de volgende plattegrond. Ook voor deze variant is draagvlak voor verder onderzoek gebleken in de gesprekken op 19 december 2023.

Toelichting:

- Zoals afgebeeld past het binnen de contouren van het sportpark om veld 6 te draaien en om te bouwen naar 2 (kunstgras)velden. Zoals op de plattegrond aangegeven zullen wel enkele bomen gekapt moeten worden, moet een deel van de watergang gedempt worden en moet een duiker worden aangebracht. Ingrijpender is dat ook het clubgebouw van de Cricket Club en OSO plaats zal moeten maken en dat de beachvolleybalvelden verplaatst moeten worden.
- De 2 nieuw ingetekende velden hebben een afmeting van 100 x 64 meter en voldoen daarmee aan de afmetingen van een KNVB wedstrijd bijveld. Met het oog op de inpassing is ruimte voor een uitloop van 3 meter waar een uitloop van 4 meter door de KNVB wordt voorgeschreven. **Hiervoor zal bij de bond dispensatie aangevraagd moeten worden.**
- Bij de voorzitter van de Cricket Club en OSO bestaat bereidheid om zich hard te maken voor deze variant en gebruik te gaan maken van het clubgebouw van BZC. Hier is in beginsel ook draagvlak voor aanwezig bij de voorzitter van BZC. In de strook ten westen van het clubgebouw is ruimte aanwezig voor het aanleggen van de te verplaatsen beachvolleybalvelden.
- Met de aanleg van 2 kunstgrasvelden ter vervanging van 1 natuurgrasveld ontstaat de door Victoria gewenste capaciteitsuitbreiding. Door in het midden van de nieuwe velden een permanente pitch aan te leggen voor de Cricket Club, wordt ook deze vereniging in de gelegenheid gesteld haar groeiambitie te vervullen.

- Door Middelkoop Advies zijn de kosten van deze herinrichting berekend. Een uitwerking hiervan is opgenomen in bijlage 2. Op basis van deze berekening moet bepaald worden wie welke kosten voor zijn rekening kan en wil nemen. Een mogelijke demarcatie ziet er als volgt uit:
 - De gemeente doet verder onderzoek naar de ruimtelijke mogelijkheden en consequenties van deze herinrichting en neemt de kosten voor haar rekening van het bouwrijp maken van het terrein (inclusief het een deel dempen van de watergang, het aanbrengen van een duiker en slopen van het clubgebouw van de Cricket Club en OSO), het verplaatsen van de beachvolleybalvelden en het verharderen van de toegangsweg.
 - De Cricket Club/OSO is bereid haar clubgebouw (om niet) af te stoten en 'in te trekken' bij BZC en de kosten voor haar rekening te nemen van de permanente pitch.
 - Victoria investeert in de aanleg van de 2 nieuwe kunstgrasvelden, eventueel met een eenmalige bijdrage/subsidie van de gemeente. Victoria maakt afspraken met de Cricket Club over gebruik van het veld van 1 mei tot 1 september en met BZC over het gebruik van de 2 nieuwe kunstgrasvelden in combinatie met het gebruik door Victoria van de velden van BZC.

Na afstemming binnen de gemeente is deze rapportage definitief gemaakt. Gelet de input die de verenigingen hebben geleverd zullen zij in kennis gesteld moeten worden over de uitkomsten van het onderzoek. Dan moet ook blijken of breed draagvlak bestaat voor de oplossing die de gemeente en de bij dit onderzoek betrokken bestuursleden voor staan.

6. Samenvattende conclusies

Uit een onderzoeksrapport dat het Mulier Instituut in 2023 heeft gepresenteerd valt af te leiden dat drie Hilversumse voetbalverenigingen knelpunten ervaren in de afstemming van vraag naar en aanbod van velden. Het tekort aan velden is het meest nijpend bij HC & FC Victoria, met de voetbalverenigingen BZC '13 en VV OSO en de Hilversumsche Cricket Club (als medegebruiker van 1 mei tot 1 september) bespeler van de voetbalvelden van sportpark Loosdrecht. Victoria is al geruime tijd op zoek naar een oplossing en heeft daarvoor ook voorstellen aangedragen.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvragen voor wat betreft sportpark Loosdrecht. Voor de ruimtelijke en financiële gevolgen (vraag 3) is een beroep gedaan op de expertise van Middelkoop Advies.

1. Welke concreet ervaren knelpunten spelen er bij de buitensportverenigingen die op korte, middellange en lange termijn aandacht vragen?
2. Welke concrete oplossingen zijn er om deze knelpunten op te lossen?
3. Wat zijn de financiële gevolgen van deze oplossingen?

Knelpunten

Om de bestaande knelpunten op sportpark Loosdrecht in beeld te brengen is de actuele behoefte afgezet tegen het huidige aanbod. Hiervoor is gebruik gemaakt van de planningsnorm van de KNVB, maar is ook gekeken naar de effecten op het moment dat de speelcapaciteit wordt uitgebreid door het langer inroosteren van wedstrijden.

Op basis van de planningsnorm van de KNVB is bij HC & FC Victoria sprake van een tekort van ruim 2 wedstrijd velden. Hierbij zijn ook de twee seniorenteams van OSO meegenomen. Deze vereniging beschikt niet over eigen velden maar maakt voor haar trainingen en wedstrijden gebruik van 1 veld van HC&FC Victoria. Met het uitbreiden van de speelcapaciteit door het langer inroosteren van wedstrijden kan dit tekort worden teruggedrongen tot 1 verlicht kunstgrasveld. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het medegebruik van 1 veld door de Hilversumsche Cricket Club gedurende het zomerseizoen (1 mei tot en met 1 september). HC & FC Victoria beschikt volgens de planningsnorm wel over voldoende trainingscapaciteit. De aanwezige capaciteit biedt echter geen ruimte voor groei van de vereniging.

Voetbalvereniging BZC, een andere bespeler van sportpark Loosdrecht, heeft volgens de planningsnorm voldoende capaciteit voor het plannen van zowel de wedstrijden als trainingen. Organisatorisch is zelfs sprake van een ruime overcapaciteit aan wedstrijd velden. Eén wedstrijd veld wordt echter ook ingezet voor trainingen, daarnaast wordt dit veld deels ingezet voor wedstrijden van HC & FC Victoria. De kwaliteit van dit veld heeft te leiden onder het gecombineerde gebruik voor trainingen en wedstrijden en het gebruik door Victoria.

De Hilversumsche Cricket Club maakt van 1 mei tot 1 september gebruik van een wedstrijd veld van Victoria en benut op zaterdag en zondag de volledige capaciteit. Om haar groeiambitie te kunnen verwezenlijken heeft de Hilversumsche Cricket Club op termijn een tweede veld nodig. Gedacht wordt aan een termijn van 4 jaar. In een ideale situatie wordt gebruik gemaakt van een natuurgrasveld met een vaste pitch, maar als tweede veld is een kunstgrasveld bespreekbaar.

Gemeente breed is sprake van een beperkte overcapaciteit aan voetbalvelden en ligt het in de lijn der verwachting dat die voor een deel zal verdwijnen met het oog op de bevolkingsprognose (lees: groei van de gemeente Hilversum).

Oplossingen

Het is evident dat voetbalvereniging Victoria kampt met een capaciteitstekort. Mogelijke oplossingen kunnen vanuit verschillende perspectieven worden gevonden: organisatie, verdeling, uitbreiding en inrichting:

- **Organisatie:** In theorie zou het voor de zaterdagvereniging Victoria een uitkomst bieden als de senioren gedeeltelijk op zondag gaan spelen. Hier zal echter binnen de vereniging geen draagvlak voor zijn en het staat haaks op de landelijke trend dat steeds meer verenigingen op zaterdag al hun wedstrijden spelen. Gemeente breed is het wel zaak om het gesprek te voeren hoe voorkomen kan worden dat voetbalwedstrijden zich meer en meer gaan concentreren op de zaterdag.

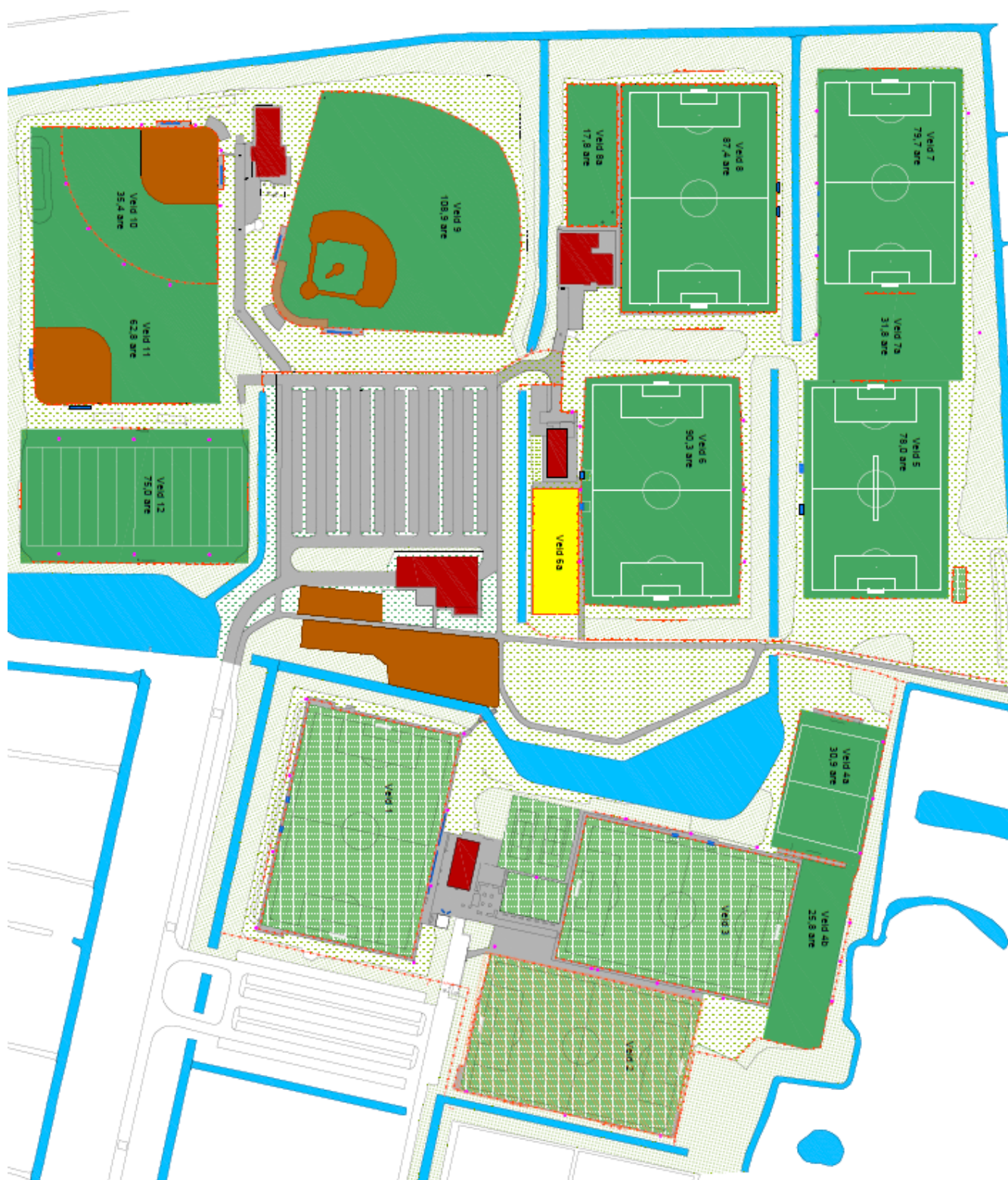
- **Verdeling:** De gemeente kan als beleidsuitgangspunt opnemen dat de gemeente pas in beeld komt als er gemeente breed onvoldoende capaciteit beschikbaar is voor de voetbalverenigingen. Hier is vooralsnog geen sprake van met een overcapaciteit van afgerond 2 wedstrijdelden en een normatieve overcapaciteit van bijna 20 trainingsuren per week. Met de aanwezigheid van 8 voetbalverenigingen in Hilversum zal echter altijd enige inefficiëntie aanwezig zijn bij de afstemming van vraag en aanbod. Samenwerking tussen verenigingen met betrekking tot het gebruik van elkaars velden is een probaat middel om inefficiëntie in de verdeling te beperken. Op sportpark Loosdracht is sprake van een dergelijke samenwerking tussen de drie voetbalverenigingen en de Cricket Club.
- **Uitbreiding:** Met de huidige configuratie op sportpark Loosdrecht is door middel van het ombouwen van natuurgrasvelden naar kunstgrasvelden alleen uitbreiding van de trainingscapaciteit mogelijk, de knelpunten liggen echter op het gebied van wedstrijdelden. Een oplossing door middel van uitbreiding zou gevonden kunnen worden in uitbreiding buiten het bestaande sportpark Loosdrecht. Aan de Noordzijde van het sportpark ligt tussen de wijk Kerkelanden en het sportpark een stuk landbouwgrond dat eigendom is van de gemeente Hilversum. Omdat voor dit gebied verschillende ontwikkelmogelijkheden onderzocht worden en de investeringskosten van een eventuele herontwikkeling tot sportareaal hoog zijn, is dit voor de korte termijn geen optie. Voor de lange termijn (8-10 jaar) zijn hier wellicht wel mogelijkheden.
- **Inrichting:** Een vierde perspectief is het optimaliseren van de inrichting van sportpark Loosdrecht om zo capaciteit te verruimen. Een realistische oplossing met draagvlak bij bestuurders van betrokken verenigingen lijkt gevonden te kunnen worden door het draaien van veld 6 en om te bouwen naar 2 (kunstgras)velden met een vaste cricketpitch. Bij deze oplossing zal het clubgebouw van de Cricket Club en OSO plaats moeten maken en moeten de beachvolleybalvelden verplaatst worden.

Financiële gevolgen

Voor het optimaliseren van de inrichting door het draaien van veld 6 en ombouwen naar 2 kunstgrasvelden, zijn de financiële gevolgen in beeld gebracht door Middelkoop Advies. De totale kosten zijn geraamd op bijna € 1,7 miljoen exclusief BTW. Dit is inclusief VAT-kosten en onvoorziene kosten.

Op basis van een demarcatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor het bouwrijp maken (inclusief het slopen van het clubgebouw, het dempen van een deel van de watergang en het aanbrengen van een duiker), het verplaatsten van de beachvolleybalvelden en het aanleggen van een toegangsweg, zouden de kosten van de gemeente ruim € 250.000 bedragen. Met de aanleg van de 2 kunstgrasvelden en de cricketpitch is een investering gemoeid van ruim € 1,4 miljoen (inclusief onvoorziene kosten). Deze kosten zouden in beginsel door Victoria (kunstgrasvelden) en de Cricket Club (cricketpitch) gedragen moeten worden, eventueel met een eenmalige bijdrage/subsidie van de gemeente.

Bijlage 1 Situatietekening sportpark Loosdrecht

Bijlage 2 Kostenraming Middelkoop

					
Project	Uitbreiding voetbalvelden sportpark Loosdrecht				
Tekening	Schetsontwerp				
Versie	Optie 2 d.d. 05-01-2024				
Datum	5-2-2024				
Onderdeel	Budgetraming				
Volgnummer	Omschrijving	Eenheid	Hoeveelheid	Prijs per eenheid	Totaalprijs
1	Kosten gemeente Hilversum				
11	Bouwrijp maken				
	Terrein rond clubgebouw bouwrijp maken exclusief sloop opstallen	m2	4.000,00	€ 4,00	€ 16.000,00
	Slopen clubgebouw	PM	1,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
	Dempen watergang en aanbrengen duiker	PM	1,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00
12	Sportvelden				
	Verplaatsen volleybalvelden	st	1,00	€ 70.600,00	€ 70.600,00
13	Verharding				
	Toegangsweg	m2	300,00	€ 133,00	€ 39.900,00
14	VAT				
	VAT-kosten (inclusief aanleg voetbalvelden)		6%		€ 86.784,00
Subtotaal					€ 253.284,00
2	Kosten vereniging				
21	Sportvelden				
	2 kunstgras voetbalvelden 64x100 m met 3 meter uitloop	st	1,00	€ 1.247.800,00	€ 1.247.800,00
	Extra kosten cricketpitch tussen de velden	st	1,00	€ 32.100,00	€ 32.100,00
Subtotaal					€ 1.279.900,00
Subtotaal exclusief BTW					€ 1.533.184,00
3	Bijkomende kosten				
	Onvoorziene kosten		10%		€ 153.318,40
	Afronding				€ 3.497,60
Totaal exclusief BTW					€ 1.690.000,00

	
Project	Uitbreiding voetbalvelden sportpark Loosdrecht
Tekening	Schetsontwerp
Versie	Optie 1 d.d. 05-01-2024
Datum	5-2-2024
Onderdeel	Uitgangspunten budgetraming
Volgnummer	Omschrijving
11	Bouwrijp maken Terrein rond clubgebouw bouwrijp maken exclusief sloop opstallen Exclusief geotechnische kosten Exclusief ondergrondse obstakels, verleggen NUTS-voorzieningen en saneringen Uitgangspunt is schone grond
12	Verplaatsen volleybalvelden Verharding 200 cm rond de velden Inclusief afvoeren vrijkomende grond Uitgangspunt is schone grond Hergebruik volleybalzand Hergebruik hekwerken Geen verlichting
13	Verharding Toegangsweg Verharding inclusief HWA Inclusief afvoeren vrijkomende grond Uitgangspunt is schone grond Uitgangspunt elementverharding toegangsweg is betonstraatstenen
14	VAT-kosten VAT-kosten onderdelen 11, 12, 13, en 21
21	Sportvelden 2 kunstgras voetbalvelden Verharding 150 cm langs 3 zijden van velden inclusief HWA Inclusief kappen van bomen Uitgangspunt is schone grond Inclusief leunhekwerken en ballenvangers Inclusief sportveldverlichting NEN klasse II Veldafmetingen 100*64 meter met uitloop 3 meter Voor een uitloop van 3 meter dient vooraf dispensatie bij de KNVB te worden aangevraagd Uitgangspunt is kunstgras met organische infill Cricketpitch tussen de velden Cricketpitch tussen de voetbalvelden Uitvoering in één fase samen met de voetbalvelden
3	Bijkomende kosten Onvoorziene plankosten

beleidsontwikkeling &
marketing

beheer &
exploitatie

huisvesting &
programmamanagement

aanbesteden &
projectmanagement